

Zagreb, 26. ožujka 2019.

PRIZIV SAVJESTI U PRIMALJSTVU

Priziv savjesti je pravo i odluka pojedinca da izvrši ili odbije izvršiti neku radnju, suprotno zakonu ili nekoj drugoj odredbi, jer bi se njezino izvršenje protivilo etičkim, moralnim ili vjerskim uvjerenjima – točnije savjesti te osobe. U medicini je priziv savjesti pravo zdravstvenog djelatnika da odbije pružiti medicinsku uslugu, pod određenim, definiranim uvjetima. Ono se u medicini najčešće očituje kao pravo na odbijanje činjenja nekih legalnih standardnih medicinskim postupaka kada su u suprotnosti sa savješću zdravstvenih djelatnika.

Zakon o primaljstvu ne propisuje pravo primalja na priziv savjesti kao što to propisuje Zakon o liječništvu i Zakon o sestrinstvu, no Etičkim kodeksom primalja je propisano da primalja ima pravo na priziv savjesti, ako time ne uzrokuje trajne posljedice za zdravlje ili ne ugrozi život pacijenta/ice te o svojoj odluci mora pravodobno obavijestiti pacijenta/icu i uputiti ju drugoj primalji.

Priziv savjesti se mora temeljiti na moralnim ili vjerskim načelima, a ne na osobnim interesima, prihvatljiv je samo ukoliko se njime ne uzrokuju trajne posljedice za zdravlje i/ili nije neposredno ugrožen život pacijenta/ice, samo ako će druga primalja na vrijeme i stručno pružiti primaljsku skrb pacijentu/ici te ako ne stvara diskriminaciju.

Hrvatska komora primalja je provela anketu o prizivu savjesti koju je ispunilo 416 ispitanika od kojih je 13,5% reklo da su se pozvali na priziv savjesti na svom radnom mjestu, a 51% ispitanika je odgovorilo da bi učinili isto kada bi bili sigurni da to ne bi imalo negativne posljedice na njihov radni odnos.

Da primalje trebaju imati pravo na priziv savjesti smatra 68,8% ispitanika, a 60,6% smatra da trebaju imati pravo na priziv savjesti još tokom školovanja.

Predlažemo da se pri Ministarstvu zdravstva napravi baza podataka svih zdravstvenih djelatnika koji se pozivaju na priziv savjesti i da se jasno propišu prava i mogućnosti vezano za isti te da se propiše da se zdravstveni djelatnik na priziv savjesti mora pozvati već prilikom zaposlenja kako se nikako ne bi ugrozila kvaliteta i dostupnost zdravstvene usluge.

U svakom slučaju, priziv savjesti u medicini bi trebalo definirati na način da ne zadire u prava drugih ljudi, da ne priječi dostupnost legalne zdravstvene zaštite i da ne izaziva diskriminaciju budući da nejasno definirani priziv savjesti može dovesti do neučinkovitosti i nejednakosti, te ugroziti kvalitetu i dostupnost zdravstvene usluge.